

Готра В.В., Бережанський М.М.

АНАЛІЗ ІНСТРУМЕНТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

У роботі проведено аналіз існуючих базових інструментів забезпечення інноваційного розвитку, а саме: державних програм розвитку, інструментів нормативно-правового забезпечення та фінансових інструментів. Це дало можливість виявити їх ефективність та основні недоліки, необхідність подальшого детального вивчення і визначити перспективи і пріоритети напрямів їх розвитку. Доведено, що інструменти забезпечення інноваційного розвитку вітчизняної економіки доцільно зорієнтувати на удосконалення механізмів впровадження державних програм розвитку, врахування у законодавстві прикладних механізмів реалізації забезпечення інноваційного розвитку національної економіки та впровадження таких сучасних фінансових інструментів, як інвестиційний податковий кредит та вільна амортизація.

Ключові слова: інструменти інноваційної політики, інноваційний розвиток, інноваційні програми розвитку, нормативно-правове забезпечення, фінансові інструменти, модель розвитку національної економіки.

Постановка проблеми. Європейський вибір України на шляху інтеграції у високотехнологічне конкурентне середовище зумовив необхідність формування та запровадження інноваційної моделі розвитку, яка повинна була забезпечити високі та стабільні темпи економічного зростання, вирішити певні соціальні й екологічні проблеми, забезпечити конкурентоспроможність національної економіки, підвищити експортний потенціал країни, гарантувати їй економічну безпеку та чільне місце в Європейському Союзі. Однак на практиці інноваційний розвиток не став однією з головних характеристик зростання національної економіки України. Соціально-економічне становище сучасної України вимагає від наукової спільноти розроблення нових та удосконалення існуючих інструментів для забезпечення інноваційного розвитку держави та його стимулювання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Економічні процеси в сфері інноваційного розвитку, що відбуваються в Україні, привертають увагу багатьох вітчизняних та зарубіжних учених-економістів. Аналізу інноваційного розвитку, значенню інноваційної діяльності в економіці держави присвячено чимало праць науковців, серед яких варто назвати А.С.Гальчинського, В.М.Гейця, О.Амоші, М.Гончарова, В.П.Семиноженка, Р.А.Фатхутдинова та інших. У цих працях розглянуті різні аспекти інноваційної діяльності в Україні, а також світовий досвід впровадження інновацій у виробництво.

Формулювання цілей статті. Метою статті є проведення теоретичного аналізу існуючих інструментів забезпечення інноваційного розвитку та визначення пріоритетних напрямів їх удосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Заявлений українським урядом євроінтеграційний вибір передбачає наближення та інтеграцію вітчизняної економіки до економік країн Європейського Союзу. Це обумовлює запровадження тієї моделі розвитку національної економіки, яка прийнята Європейським Союзом за базову, тобто запровадження інноваційної

моделі з відповідними інструментами забезпечення інноваційного розвитку [10].

Враховуючи розроблену загальну концепцію інноваційної політики держави до інструментів інноваційної політики було віднесено:

- державні програми розвитку, а саме програми розвитку інфраструктури, мережі освітніх та дослідних установ, наукових досліджень, малого та середнього інноваційного підприємництва;

- інструменти нормативно-правового забезпечення, а саме нормативно-правове регулювання питань щодо захисту прав інтелектуальної власності; антімонопольного регулювання; організації і підтримки діяльності наукових центрів; стимулювання інноваційної діяльності малих та середніх підприємств; регулювання фінансових ринків країни тощо;

- фінансові інструменти, а саме податкові пільги, субсидії, гранти.

Отже доцільно проаналізувати інструменти забезпечення інноваційного розвитку економіки України в сучасних умовах, що дасть можливість оцінити ефективність різних інструментів інноваційної політики України з метою їх подальшого удосконалення.

Державні програми розвитку. Відповідно до "Положення про порядок формування та реалізації державних, галузевих (багатогалузевих), регіональних науково-технічних програм, науково-технічних частин інвестиційних, соціальних та інших програм" [12]: науково-технічна програма – це система взаємозв'язаних проектів та завдань на виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, а також необхідних організаційних заходів, які забезпечують досягнення кінцевої мети програми і охоплюють всі її етапи – від досліджень та розробок до підготовки впровадження у виробництво або прийняття до практичного використання.

Ще у 1994 р. постановою Верховної Ради України "Про перелік національних науково-технічних програм" [14] передбачалося формування таких науково-технічних програм, як "Енергоресурси", "Агропродкомплекс" та "Матеріали і речовини". Програма "Енергоресурси" передбачала розроблення і освоєння технологічних, технічних, науково-організаційних та інших цільових проектів, що забезпечують стабілізацію виробництва енергоресурсів, а також значне зменшення їх споживання в усіх сферах матеріального виробництва і побуті. Програма

© Готра Вікторія Вікторівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», e-mail: otovchitc@rambler.ru

Бережанський Микола Миколайович, ст. викладач кафедри фінансів, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

"Агропродкомплекс" передбачала створення та освоєння ґрунтозахисної екологічно безпечної системи землеробства, високопродуктивних сортів рослин і порід тварин, енергозберігаючих технологій виробництва і переробки сільськогосподарської сировини та виготовлення харчових продуктів. Її метою було сприяти забезпеченню потреб населення у високоякісних харчових продуктах відповідно до науково обґрунтованих норм споживання та нарощення експортного потенціалу агропромислового комплексу. Програма "Матеріали і речовини" передбачала розроблення і освоєння виробництва матеріалів і речовин з високо цінними властивостями. Проте, як відзначає С. Ревуцький: "... розпочати масштабну і кропітку роботу, спрямовану на їх формування, а головне – організувати передбачений постановою перерозподіл ресурсів не дуже поспішали, бо у постанові було заплановано виділення на першу з національних програм 10% коштів, передбачених у державному бюджеті на фінансування науки, а також до 50% щорічних надходжень до інноваційних фондів зацікавлених міністерств і відомств, на другу – відповідно 13 і 50%, на третю – 12 і 50%. Отже названі три програми мали поглинути разом 35% бюджетних асигнувань на наукові дослідження і половину ресурсів галузевих інноваційних фондів [19]".

Постановою Кабінету Міністрів "Про затвердження переліку державних науково-технічних програм з пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки на 1997-1998 роки" [14] було передбачено ще цілу низку програм. Проте, як і раніше, виникали певні труднощі з їх фінансуванням, а також проблеми з організацією та управлінням науково-інноваційними процесами. Саме ці причини не дали можливості досягти поставлених цілей у реалізації науково-технологічного потенціалу [13]. Наразі в Україні існує кілька законодавчо затверджених державних пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки, інноваційної діяльності та технологій, які отримали відображення у науково-технічних програмах. Проте вони характеризуються нерівномірною їх динамікою прийняття та часовою і сутнісною неузгодженістю структурних елементів [19]. Все це свідчить про те, що негативний досвід реалізації попередніх програм не було враховано, що є наслідком відсутності узгодженої на державному рівні процедури моніторингу розбудови науково-технічних програм. Також при розробці і виконанні програм не витримуються типові стадії і процедури, принципи програмно-цільового управління, а саме: цільова спрямованість; комплексність; альтернативність; керованість програм [19].

Щодо національних інноваційних програм, то на сьогоднішній день чинною є "Програма розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні" [15]. Її реалізація передбачає два етапи: 1 етап – 2011–2012 рр.; 2 етап – 2013–2015 рр. На першому етапі мали бути створені сприятливі умови для залучення інвестицій з метою: удосконалення матеріально-технічної бази вищих навчальних закладів; утворення малих інноваційних підприємств; забезпечення розвитку та оптимізації інноваційної інфраструктури, інноваційних підприємств, наукових парків, центрів трансферу технологій і промислових кластерів; формування державного реєстру договорів щодо трансферу технологій; фондів підтримки малих і середніх інноваційних підприємств, венчурних фондів тощо.

Наразі ми знаходимося на другому етапі реалізації Програми, який, у свою чергу, передбачає залучити

інвестиції з метою забезпечення розвитку високотехнологічних базових галузей економіки; зменшити на 20% енергоємність внутрішнього валового продукту; залучити інвестиції з метою модернізації та реконструкції енергетичного обладнання, впровадження енергоефективних та енергозберігаючих технологій; створити систему фінансової підтримки інвестиційної та інноваційної діяльності; створити сприятливі умови для забезпечення розвитку державно-приватного партнерства у сфері наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності на паритетних умовах; впровадити техніку нового покоління та високі технології у промислове виробництво; провести конкурсний відбір найбільш ефективних інвестиційних та інноваційних проектів, що реалізуються в базових галузях економіки; запровадити проведення моніторингу стану реалізації інвестиційних та інноваційних проектів; забезпечити належний захист прав інтелектуальної власності вітчизняних вчених; забезпечити розвиток інноваційної інфраструктури, інноваційних підприємств, наукових парків, центрів трансферу технологій і промислових кластерів. Проте, як і раніше, є великий ризик недофінансування реалізації цієї програми. Адже фактичне фінансування науково-технічної діяльності з державного бюджету протягом останніх років не перевищує 0,4% ВВП, замість передбачених Законом України "Про науково-технічну діяльність" [5] – 1,7%. При цьому питома вага програмно-цільового фінансування наукових досліджень не перевищує 10% загальних витрат на науку при законодавчо встановлених 30% [8, с. 10-11].

Враховуючи наведене вище, такий інструмент забезпечення інноваційного розвитку в Україні, як державні програми, наразі є неефективним. Це обумовлено низкою причин: незначний бюджет запропонованих програм, відсутність послідовності у їх фінансуванні; верховенство законодавства про державний бюджет, яке обмежує дії законів щодо програм із забезпечення інноваційного розвитку; незначний відгук підприємств та відсутність державно-приватного партнерства; бюрократизм та корупція у прийнятті рішення щодо фінансування програм; відсутність ефективного моніторингу та об'єктивності в оцінці програм.

Отже слід зауважити, що загальний успіх реалізації другого етапу "Програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні" [15], а також успіх усіх подальших державних науково-технічних та інноваційних програм в Україні залежатиме від своєчасності прийняття таких кроків: впровадження коректного моніторингу результатів попередніх заходів; послідовності у вирішенні поставлених завдань; своєчасності внесення змін у законодавство України з метою впровадження інструментів забезпечення інноваційного розвитку; повноти та своєчасності фінансування.

Нормативно-правове забезпечення. Очевидним є те, що стабільність і простота – це запорука ефективності інноваційної системи. Цими принципами керуються у більшості розвинених країн світу. Щодо України, то сучасна нормативно-правова база, до якої відносяться закони, Укази Президента, підзаконні акти у формі постанов уряду, наказів центральних органів виконавчої влади тощо щодо науково-технічної та інноваційної діяльності налічує близько 200 документів [10]. Такий стан речей, безумовно, не може сприяти стабільності та зміцненню сучасної політики щодо забезпечення інноваційного розвитку економіки України [3, с. 25].

Так, концептуальні правові передумови державної інноваційної політики України закладено у Конституції України [9]. Відповідно до статті 54 громадянам України гарантується свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності. Також держава сприяє розвитку науки, встановленню наукових зв'язків України зі світовим співтовариством. Метою та принципами державної інноваційної політики прописано у статті 3 Закону України "Про інноваційну діяльність" [2]. Так, головною метою державної інноваційної політики є створення соціально-економічних, організаційних і правових умов для ефективного відтворення, розвитку й використання науково-технічного потенціалу країни, забезпечення впровадження сучасних екологічно чистих, безпечних, енерго- та ресурсозберігаючих технологій, виробництва та реалізації нових видів конкурентоздатної продукції.

Основними принципами державної інноваційної політики є: орієнтація на інноваційний шлях розвитку економіки України; визначення державних пріоритетів інноваційного розвитку; формування нормативно-правової бази у сфері інноваційної діяльності; створення умов для збереження, розвитку і використання вітчизняного науково-технічного та інноваційного потенціалу; забезпечення взаємодії науки, освіти, виробництва, фінансово-кредитної сфери у розвитку інноваційної діяльності; ефективне використання ринкових механізмів для сприяння інноваційній діяльності, підтримка підприємництва у науково-виробничій сфері; здійснення заходів на підтримку міжнародної науково-технологічної кооперації, трансферу технологій, захисту вітчизняної продукції на внутрішньому ринку та її просування на зовнішній ринок; фінансова підтримка, здійснення сприятливої кредитної, податкової і митної політики у сфері інноваційної діяльності; сприяння розвитку інноваційної інфраструктури; інформаційне забезпечення суб'єктів інноваційної діяльності; підготовка кадрів у сфері інноваційної діяльності.

Механізми державного регулювання інноваційної діяльності в Україні відображено у статті 6 Закону України "Про інноваційну діяльність" [2]: визначення і підтримка пріоритетних напрямів інноваційної діяльності; формування і реалізація державних, галузевих, регіональних і місцевих інноваційних програм; створення нормативно-правової бази та економічних механізмів для підтримки і стимулювання інноваційної діяльності; захист прав та інтересів суб'єктів інноваційної діяльності; фінансова підтримка виконання інноваційних проектів; стимулювання комерційних банків та інших фінансово-кредитних установ, що кредитують виконання інноваційних проектів; встановлення пільгового оподаткування суб'єктів інноваційної діяльності; підтримка функціонування і розвитку сучасної інноваційної інфраструктури.

Стратегічні пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні на 2011–2021 рр. визначені статтею 4 Закону України "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності України" від 08.09.2011 р. № 3715-VI [3]: освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії; освоєння нових технологій високотех-

нологічного розвитку транспортної системи, ракетно-космічної галузі, авіа- і суднобудування, озброєння та військової техніки; освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з'єднання, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій; технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу; впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики; широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища; розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки.

Для реалізації середньострокових пріоритетних напрямів державою запроваджуються заходи щодо: розвитку інноваційної інфраструктури (інноваційних центрів, технологічних парків, наукових парків, технополісів, інноваційних бізнес-інкубаторів, центрів трансферу технологій, інноваційних кластерів, венчурних фондів тощо); першочергового розгляду заявок на винаходи, що відповідають середньостроковим пріоритетним напрямам загальнодержавного рівня; прямого бюджетного фінансування та співфінансування; відшкодування відсоткових ставок за кредитами, отриманими суб'єктами господарювання у банках; часткової компенсації вартості виробництва продукції; кредитів за рахунок коштів державного бюджету, кредитів (позик) і грантів міжнародних фінансових організацій, залучених державою або під державні гарантії; субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам; податкових, митних та валютних преференцій.

Характеризуючи чинне інноваційне законодавство в цілому, окремі науковці вважають, що воно "уже в даний час пропонує широкі можливості для досягнення певних корисних результатів [8, с. 10]". Проте більшість вчених все ж обґрунтовують, що: по-перше, чинне інноваційне законодавство характеризується існуванням низки незв'язаних між собою нормативних актів, які не мають однією концептуальної основи та механізмів для здійснення практичної діяльності; по-друге, порушується один із головних принципів систематизації законодавства з питань інноваційної діяльності, згідно з яким закони та підзаконні акти мають надавати узгодженість норм, цілісність предмета нормативного регулювання; по-третє, не виконується принцип правового регулювання, згідно з яким нормативно-правова база інноваційної діяльності має бути стабільною; по-четверте, процес формування нормативно-правової бази з регулювання інноваційного розвитку розвивається хаотично і дуже повільно, тобто не має адекватного та швидкого реагування на динаміку змін у цій сфері [8, с. 10; 46; 45].

Отже аналіз такого інструменту забезпечення інноваційного розвитку національної економіки, як нормативно-правове забезпечення, показав, що воно наразі не є ефективним у досягненні своєї мети. Для ефективного забезпечення інноваційного розвитку національної економіки доцільним є виконання низки умов: досягнення узгодженості між певними нормативно-правовими актами; стабільність у їх прийнятті та виконанні; урахування у законодавстві прикладних механізмів реалізації щодо забезпечення інноваційного розвитку національної економіки.

Фінансові інструменти. Фінансові інструменти відіграють одну з провідних ролей у національній інноваційній політиці, адже сприяють активізації залучення приватних коштів підприємництва у здійснення

інноваційної діяльності. Розглянутим раніше Законом України "Про інноваційну діяльність" [2] було передбачено стимулювання інноваційної діяльності шляхом надання податкових пільг. Так, відповідно до ст. 21-22 розділу V "Особливості в оподаткуванні та митному регулюванні інноваційної діяльності" цього закону було передбачено пільгове оподаткування суб'єктів інноваційної діяльності, а саме – зниження на 50% ПДВ та податку на прибуток підприємств, а також звільнення від мита і ПДВ при ввезенні в Україну сировини, комплектувальних виробів та обладнання, необхідних для випуску інноваційного продукту, що створить можливість спрямувати додаткові кошти на фінансування інноваційної, науково-технічної діяльності та розбудову власних науково-технічних, дослідницьких і експериментальних баз. Проте ці пільги було скасовано на підставі Закону України "Про Державний бюджет України на 2005 рік" [4].

Після вилучення з Закону України "Про інноваційну діяльність" [2] статей 21 та 22 розділу V "Особливості в оподаткуванні та митному регулюванні інноваційної діяльності" цей нормативний акт "практично втратив свій сенс і, по суті, перетворився на декларативний документ, в якому визначається певна термінологія і розповідається про поширені в світі механізми впливу держави на інноваційні процеси, але жоден з цих механізмів реально не запроваджується" [17, с. 57]. При цьому це не є якимось поодиноким явищем. Як відзначають окремі автори "у законодавчому забезпеченні розвитку науково-технічної та інноваційної діяльності має місце тільки імітація проголошення державної підтримки" [18]. Податковий кодекс України [11], прийнятий у 2010 р., суттєво погіршив ситуацію щодо стимулювання інноваційної діяльності вітчизняних підприємств.

Так, ним передбачене обмежене коло пільг: звільнення підприємств від оподаткування прибутку: (1) отриманого виробниками від реалізації біопалива; електричної енергії (виробленої з відновлювальних джерел енергії); теплової енергії (виробленої з використання біологічних видів палива); техніки, яка споживає біологічні види палива; (2) суднобудівної промисловості; (3) 50% – від здійснення енергоефективних заходів та реалізації енергоефективних проектів; (4) 80% – від продажу на митній території України товарів власного виробництва (устаткування, що працює на відновлювальних джерелах енергії; товарів, які будуть використовуватись у виробництві енергії з відновлювальних джерел; устаткування для виробництва альтернативних видів палива тощо). Головною умовою звільнення від оподаткування прибутку підприємств є те, що вивільнені суми спрямовуються на збільшення обсягів виробництва, переоснащення матеріально-технічної бази, запровадження новітніх технологій, пов'язаних з основною діяльністю такого платника податку, та (або) повернення кредитів, використаних на зазначені цілі, і сплату процентів за ними; звільнення від оподаткування податком на додану вартість (ПДВ) за окремими операціями та галузями, а саме звільнення від сплати ПДВ операцій з постачання на території України та імпорту техніки, обладнання, устаткування, що працює на альтернативних видах палива, а також товарів, призначених для виробництва космічної техніки, та товарів, які використовуються для потреб літакобудування. Головною умовою звільнення імпорту цих товарів є застосування їх для власного виробництва та відсутність ідентичних за аналогічними якісними

ми показниками товарів, вироблених в Україні; звільнення від оподаткування земельним податком земельних ділянок виробничого призначення, які належать підприємствам літако-, суднобудування, космічної діяльності. При цьому слід зауважити, що всі податкові пільги, передбачені Податковим кодексом України, спрямовані на забезпечення розвитку підприємств тієї чи іншої галузі, без урахування інноваційної компоненти.

Наразі гостро постає проблема стимулювання інноваційної активності будь-яких підприємств (як малих, середніх, так і великих) без їх прив'язки до тієї чи іншої галузі. Існує проект Закону України "Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо удосконалення деяких норм Податкового кодексу України в частині стимулювання інноваційної діяльності на території України)" [16]. Законопроект передбачає викладення тексту закону у новій редакції, а саме: внесення змін до розділів, спрямованих на забезпечення стимулювання інноваційної діяльності шляхом надання суб'єктам господарювання, що здійснюють інноваційну діяльність, підтримки, зокрема, у формі: включення до складу витрат 150 відсотків витрат, що виникають у результаті реалізації виконавцями пріоритетних інноваційних проектів, у частині фінансування НДДКР; звільнення від податку на прибуток суми інвестицій, одержані в результаті реалізації пріоритетних інноваційних проектів; звільнення від плати за землю позабюджетних наукових установ впродовж строку чинності свідоцтва про включення до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави.

Як відзначають окремі автори, "реалізація положень законопроекту не передбачає додаткових витрат з державного бюджету та сприятиме стимулюванню інноваційних проектів, реалізація яких дозволить суттєво збільшити надходження до державного та місцевого бюджетів, які мають переkritи запропоновану "нібито пільгу". Крім того, частина положень встановлюється тимчасово, до 1 січня 2018 року. Через 5 років результати такого податкового режиму будуть проаналізовані на доцільність подальшого його впровадження" [6].

Аналіз фінансових інструментів у вигляді податкових пільг дає підставу стверджувати, що стимулююча складова чинної інноваційної політики є недосконалою. Вона не враховує передовий досвід країн світу, в тому числі країн Європейського Союзу. Так, чинне податкове законодавство не містить таких дійових механізмів стимулювання інноваційної активності підприємств, як інвестиційний податковий кредит, вільна амортизація тощо.

Також в ньому не закладено навіть підґрунтя для майбутнього впровадження подібних пільг. Для ефективного функціонування податкових преференцій для інноваційно активних підприємств доцільною є уніфікація окремих понять, які характеризують інноваційну діяльність. Чинний же Податковий кодекс взагалі не містить визначення такого поняття, як "інноваційна діяльність" (табл. 1). Більше того це поняття є неузгодженим і у інших нормативно-правових актах України.

Висновки і перспективи подальших наукових досліджень. Аналіз інструментів інноваційної політики України показав, що Україна – одна з небагатьох держав, яка не має стимулюючого впливу на інвестиції в наукові дослідження і розробки, а також яка жодним чином не впливає на інноваційні процеси в національній економіці [17, с. 57].

У цьому контексті доцільним є вдосконалення усіх аналізованих інструментів інноваційної політики України, яке включатиме такі напрями:

- застосування передового досвіду європей-

ських країн для розбудови власної політики забезпечення інноваційного розвитку;

- вдосконалення механізмів впровадження державних програм розвитку, а саме: розширення бю-

Таблиця 1

Визначення терміну "інноваційна діяльність" у законодавстві України

Нормативний акт	Стаття	Інноваційна діяльність
Закон України "Про інноваційну діяльність"	Стаття 1	Діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів та послуг
Закон України "Про інвестиційну діяльність"	Стаття 3	Інноваційною діяльністю є сукупність заходів, спрямованих на створення, впровадження, поширення та реалізацію інновацій відповідно до Закону України "Про інноваційну діяльність" з метою отримання комерційного та/або соціального ефекту, які здійснюються шляхом реалізації інвестицій, вкладених в об'єкти інноваційної діяльності
Господарський кодекс України	Стаття 325	Інноваційною діяльністю у сфері господарювання є діяльність учасників господарських відносин, що здійснюється на основі реалізації інвестицій з метою виконання довгострокових науково-технічних програм з тривалими строками окупності витрат і впровадження нових науково-технічних досягнень у виробництво та інші сфери суспільного життя

Джерело: [1;2;11].

джетів програм та досягнення стабільності у їх фінансуванні; розробка та впровадження ефективного механізму моніторингу; запобігання проявам бюрократії та корупції в процесі надання фінансування та оцінці реалізації програм; налагодження партнерських відносин між державою та підприємствами;

- вдосконалення чинного законодавства із забезпечення інноваційного розвитку національної економіки, а саме: досягнення узгодженості між певними нормативно-правовими актами; стабільності у їх при-

йнятті та виконанні; урахування у законодавстві прикладних механізмів реалізації забезпечення інноваційного розвитку національної економіки;

- удосконалення фінансових інструментів забезпечення інноваційного розвитку, а саме тих, що спрямовані на ефективне стимулювання інноваційної діяльності підприємств: впровадження таких інструментів, як інвестиційний податковий кредит та вільна амортизація; узгодження розроблених механізмів стимулювання інноваційної діяльності підприємств з Податковим кодексом України.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 12. – Ст. 120.
2. Закон України "Про інноваційну діяльність" від 4 липня 2002 № 40-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 36. – Ст. 266. – (зі змін. та доповн.).
3. Закон України "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні" № 433-IV від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради. – 2003. – № 13.
4. Закон України Про Державний бюджет України на 2005 рік від 23.12.2004 р. № 2285-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 7-8. – Ст.162.
5. Закон України "Про науково-технічну діяльність" від 13.12.1991р. № 1977-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 12. – Ст. 165.
6. Икуджиро Н. Компания – создатель знания. Зарождение и развитие инноваций в японских фирмах / Н. Икуджиро, Х. Такеучи; пер. с англ. А. Трактинского. – М.: ЗАО "Олимп-Бизнес", 2011. – 384 с.
7. Інновації в Україні: Європейський досвід та рекомендації для України. – Том 3. – Інновації в Україні: пропозиції до політичних заходів. Остаточний варіант (проект від 19.10.2011р.). – К.: Фенікс, 2011. – 76 с.
8. Колесник О.П. Современное состояние нормативно-правовой базы научно-технической и инновационной деятельности Украины / О.П. Колесник //Бизнесинформ. – 2010. – № 3. – С. 7–12.
9. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
10. Кучерява З. Правове забезпечення інноваційного розвитку в Україні /З. Кучерява [Електронний ресурс]. – Матеріали офіційного сайту Міністерства юстиції України. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/13958>.
11. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2711-VI // Голос України. – 2010. – № 229-230.
12. Положення про порядок формування та реалізації державних, галузевих (багатогалузевих), регіональних науково-технічних програм, науково-технічних частин інвестиційних, соціальних та інших програм, від 19 травня 1994 р. № 83 [Електронний ресурс]. – Матеріали офіційного сайту Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0123-94>.
13. Попович О.С. Використання науково-обґрунтованих підходів до формування та реалізації пріоритетів інноваційної діяльності в законодавстві України / О.С. Попович // Проблеми науки. – 2002. – № 3. – С. 2-6.
14. Постанова Кабінету Міністрів "Про затвердження Переліку державних науково-технічних програм з пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки на 1997-1998 роки" від 20.12.1997 р. № 1441 [Електронний ресурс]. – Матеріали офіційного сайту Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1441-97-%D0%BF>.
15. Постанова Кабінету Міністрів України Про затвердження Програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні від 02.02.2011 р. № 389 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 28. – Ст. 1173.
16. Проект Закону України "Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо удосконалення деяких норм Податкового кодексу України в частині стимулювання інноваційної діяльності на території України)" [Електронний ресурс]. – Матеріали Офіційного сайту Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації України. – Режим доступу: <http://dknii.gov.ua/?q=node/1113>.
17. Проект Стратегії інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/publish/article>.
18. Ревуцький С. Негативна практика щодо порушення та невиконання основних положень при реалізації законодавства про науково-технологічну та інноваційну діяльність в Україні / С. Ревуцький // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2007. – № 5. – С. 79-85.
19. Nelson R. National Innovation Systems: A Comparative Analysis / R. Nelson. New York, USA: Oxford University Press, 1993. – 560 p.